

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

RIGHTS
Active citizenship and the seniors' role in the society
2019-1-IT02-KA204-063346

Cetățenia activă și rolul seniorilor în societate

RIGHTS

2019-IT02-KA204-063346

Rights: O punte între generații

„Sprijinul Comisiei Europene pentru producerea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi făcută responsabilă pentru nicio utilizare care poate fi făcută a informațiilor conținute în aceasta.”

INDEX

PREZENTARE.....	3
1 INTRODUCERE.....	4
2 PRINCIPII:.....	5
2.1 De ce drepturi la școală? Vorbind despre drepturi la școală.....	5
2.2 De ce prin basme?.....	6
2.3 Bogăția seniorilor. Reconstruirea relațiilor între generații.....	7
3 DEZVOLTAREA PROIECTULUI.....	8
3.1 Obiective.....	9
3.2 Parteneri.....	10
3.3 Metodologie.....	11
3.3.1 Activități de educație non-formală în clasă.....	12
3.3.2 Tehnici de participare activă a seniorilor în clasă.....	13
3.3.3 Valiza ca instrument pedagogic și ca metaforă.....	14
3.3.4 Cum să construiești „poveștile în valiză”.....	14
4 ALTE PROPUNERI CONSTRUITE PE BAZA PROIECTULUI.....	15
5 BIBLIOGRAFIE.....	16

PREZENTARE

Draga cititorule:

Sunteți pe cale să descoperiți o experiență unică generată de oameni din diferite locuri, țări și naționalități care au împărtășit entuziasm, expertiză, pasiune, vise și energie în realizarea acestui manual și a întregului material din spatele lui.

În valiză, vei găsi păpuși și scenarii de spectacol bazate fie pe niște povești universale, fie pe alte povești înrădăcinate în identitatea și tradițiile fiecărei țări.

Veți vedea o lume întreagă cuprinsă într-o valiză... mult dincolo de personajele păpuși și scenarii, există intenția de a crea o punte între generații, facilitând dialogul acestora pe tema centrală a drepturilor.

Un teatru de păpuși deschide o gamă largă de posibilități. Ești liber să folosești teatrul așa cum crezi de cuviință, să transformi propunerile din acest manual și chiar să dezvolți propriul tău manual.

Valisa poate fi transportată. Te va face să călătorești în multe locuri... a făcut deja o călătorie grozavă și specială, deoarece este o călătorie prin timp și prin experiențe de viață, prin drepturile și istoria lor în diferite țări. Este, de asemenea, călătoria pe care au făcut-o oamenii în vârstă. O călătorie cu scopul de a preda și de a conștientiza tinerele generații asupra profunzimii luptelor necesare pentru atingerea unor drepturi care în zilele noastre sunt luate ca un dat.

Valizele conțin și elementele necesare pentru a-i încuraja pe seniori să-și împărtășească cunoștințele și expertiza într-un domeniu în care mulți dintre ei nu erau conștienți pot avea un rol principal în apărarea drepturilor.

1 INTRODUCERE

Proiectul RIGHTS este un parteneriat strategic pentru educația adulților, cofinanțat în cadrul programului Erasmus+, pentru a construi o punte între generații și pentru a încuraja cetățenii în vârstă să fie cetățeni activi.

Acest proiect Erasmus+ KA204 RIGHTS (2019-1-IT02-KA204-063346) folosește tehnici pedagogice creative, cum ar fi basmele în valize, pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la drepturile sociale și ale omului ca piatră de temelie a legilor, la respectarea, apărarea și promovarea lor în contexte educaționale. Drept urmare, folosind experiența directă a seniorilor, drepturile sunt incluse în versiuni dramatizate ale basmelor, care sunt folosite ca instrument de mediere a importanței lor.

Persoanele în vârstă îmbrățișează noi roluri pentru promovarea, povestirea și împărtășirea martorilor la persoana întâi a drepturilor fundamentale ale societății. În plus, aceștia prezintă elevilor propriile istorii, prin basmele pe care le poartă în valize.

Esența acestui proiect este legată de conceptul de „creație comună”. Un angajament creativ în slujba tuturor, un efort comun pentru a apăra lucruri prețioase precum libertatea, copilăria, egalitatea, nediscriminarea... o moștenire imaterială de istorie, povești, vieți, procese... lupte personale și colective pentru apărarea, păstrarea sau realizarea libertăților și drepturilor în momente nu atât de îndepărtate în timp.

Proiectul RIGHTS începe cu păpuși și basme pentru că sunt o moștenire prețioasă a tradiției multor țări, iar prin aceste elemente copiii se apropie adesea de partea cea mai ascunsă a lor; la fel se întâmplă și cu adulții, teatrul de păpuși devine un instrument care ne permite să ascultăm cu atenție mesaje profunde și valoroase.

Nu este vorba doar de păpuși sau teatru, ci de activități creative deschise către noi moduri de narațiune, noi perspective asupra istoriei drepturilor... și tot ce poate încăpea într-o valiză.

Întregul decor al teatrului de păpuși a ajutat la crearea atmosferei potrivite pentru comunicare empatică, ironie, detalii, lumini și umbre, întâmplări sau povești frumoase și dure. A făcut posibil ca seniorii să comunice eficient între ei și între generații, dând sens unei vieți de experiențe, sărbătorind prezentul și creându-și moștenirea pentru viitor.

Proiectul este intergenerațional, iar discuția despre drepturi implică pe toată lumea: seniori, profesori și studenți într-o dinamică relațională și emoțională complexă, făcută din confruntare și deschidere, care redă bătrânilor rolul lor de gardieni ai valorilor și drepturilor.

Împărtășirea prin schimbul social între tineri și bătrâni a hrănit sufletele celor implicați și le-a schimbat viața în bine.

Proiectul RIGHTS a sprijinit persoanele în vârstă în construirea unor noi cunoștințe folosind propria înțelegere ca protagoniști ai istoriei și construind odată cu ea lumea cunoștințelor tinerelor generații.

Munca împreună a bătrânilor și tinerilor este articulată în mici proiecte creative menite să promoveze înțelegerea și aprecierea reciprocă. De o importanță deosebită au fost istoriile orale ale seniorilor. Aceste proiecte „moștenire” și-au propus să promoveze bătrânii sentimentul propriei valori în societate, să le crească stima de sine.

2 PRINCIPII:

2.1 De ce drepturi la școală? Vorbind despre drepturi la școală.

„De unde, până la urmă, încep drepturile universale? În locuri mici, aproape de casă (...). Cu toate acestea, ele sunt lumea persoanei individuale; cartierul în care locuim; școala sau facultatea la care urmează studiile; fabrica, ferma sau biroul în care lucrează. Acestea sunt locurile în care fiecare bărbat, femeie și copil caută dreptate egală, șanse egale, demnitate egală fără discriminare. Cu excepția cazului în care aceste drepturi nu au sens acolo, ele au și mai puțină semnificație în altă parte. Fără o acțiune atentă a cetățenilor pentru a-i susține aproape de casă, vom căuta în zadar progrese în lumea largă.” (Roosevelt, 1958).

În ajunul celei de-a 75-a aniversări a Declarației Universale a Drepturilor Omului, este încă crucial să ne concentrăm asupra apărării drepturilor fundamentale. Acest proiect se bazează pe importanța drepturilor, demnității, curajului, cetățeniei universale, democrației, participării și solidarității. Elementul central al acestui proiect se concentrează pe vârstnici și copii ca un grup „vulnerabil” din societate, care pot vorbi singuri și acționa ca vorbitori și apărători ai celor cărora li se refuză drepturile fundamentale.

Alături de dreptul la educație, există și dreptul de a fi educați despre drepturile noastre (Rodino, 2015, p. 212) și acest lucru este în concordanță cu obiectivele europene în domeniul promovării și protecției drepturilor omului, așa cum sunt susținute și de Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 (Adunarea Generală a ONU, 2015).

Lucrarea privind drepturile în școli îi ajută pe elevi să dobândească cunoștințele, atitudinile și comportamentele necesare pentru a promova egalitatea, respectul și demnitatea în comunitățile și societățile lor locale, precum și în lume.

În plus, permite elevilor să-și afirme și să-și revendice drepturile și oferă instrumente pentru ca și cei care se află într-o poziție de „autoritate” să fie conștienți de responsabilitățile lor.

Toate inițiativele educaționale legate de drepturi au câteva caracteristici comune de bază (Națiunile Unite, 2004):

- Acceptarea indivizibilă, universală și interdependența drepturilor omului.
- Conștientizarea relației dintre drepturi și responsabilitățile individuale și colective.
- Înțelegerea drepturilor ca un concept în evoluție conduce la o mai bună înțelegere a nevoilor umane și a rolului cetățenilor în aducerea problemelor lor în atenția comunității internaționale.

De exemplu, în 1948, când a fost adoptată Declarația Universală a Drepturilor Omului, poluarea mediului afecta puțini oameni, în timp ce acum curățenia aerului și a apei este considerată pe scară largă un drept al omului.

- Încurajează elevii să înțeleagă modul în care își pot folosi cel mai bine cunoștințele pentru a promova, proteja și apăra drepturile în comunitățile locale proprii.

Generațiile mai tinere sunt mai puțin conștiente de calea dificilă care a fost parcursă pentru ca drepturile fundamentale să fie recunoscute. Tinerii nu au o conștientizare deplină a pericolelor care ar putea rezulta pentru societate în ansamblu atunci când aceste drepturi sunt încălcate. Atunci când copiii interacționează cu adulți care sunt conștienți și din nou implicați activ în societate, cei mai tineri vor obține noi puncte de vedere și vor deveni mai conștienți atunci când primesc informații și exemple de comportament civic.

În acest sens, educația pentru drepturile omului și alte drepturi fundamentale este esențială pentru abordarea principalelor cauze ale încălcărilor drepturilor inclusiv prin încurajarea unei culturi a gândirii critice, oferind elevilor oportunitatea de a reflecta asupra propriilor valori și opinii.

2.2 De ce prin basme?

Proiectul Rights leagă limbajul basmelor cu cea mai profundă înțelegere a valorilor și drepturilor omului pentru a le îmbunătăți înțelegerea și dezvoltarea. Face acest lucru folosind poveștile ca instrument de predare, ca mod indirect și mediat de comunicare.

Basmele hrănesc sufletele copiilor; le stimulează fantezia și au un rol de mediator deoarece folosesc un limbaj simbolic care permit copiilor să se elibereze de legăturile lor emoționale (Mejía, 2010). A spune o poveste este și o activitate relaxantă care favorizează momentele de calm care pot capta atenția copiilor.

Basmele provin din tradiții orale care au trecut din generație în generație, acesta fiind un punct de plecare bun și semnificativ. Poveștile sunt adesea primul contact al copiilor care interacționează cu propria imaginație; copiii trăiesc în lumi diferite datorită transformării „magice” a structurilor lor cognitive ca efect al basmelor. (Rousseau, 1994)

Basmele și istorisirile arată că lupta împotriva dificultăților vieții este inevitabilă, deoarece acestea sunt o parte intrinsecă a existenței umane. Ele pun probleme și provoacă angoasă prin sentimentul de singurătate, izolare și tristețe.

Un basm permite înțelegerea diferenței dintre personajele bune și cele rele, deoarece personajele nu sunt ambivalente: fie sunt bune, fie sunt rele. Ele arată cât de plină de satisfacții poate fi formarea de legături satisfăcătoare cu mai mulți oameni. Basmele facilitează socializarea cu ajutorul căreia își pot obține securitatea emoțională și își pot consolida relațiile sociale. Basmele îi ajută pe copil să-și

găsească propriile soluții, urmărind aluziile din povești despre sine și despre conflictele interne. Astfel, basmele oferă securitate și dau speranță pentru viitor (Oñate & Ferrer, 2008).

Într-un studiu asupra efectelor artei, Matarrasso (1997) a susținut că participarea la povestiri, teatru și alte arte oferă rezultate pe care alte programe nu le pot realiza. În plus, efectele provin din capacitatea artei de a ajuta oamenii să gândească critic și să pună în discuție experiențele lor și ale altora, „nu ca într-un grup de discuții, ci cu toate emoțiile, magia, culorile, simbolismul, sentimentele, metaforele și creativitatea oferite de arte”.

Participarea la activități artistice poate produce, de asemenea, experiențe de „flux” meditative, care sunt benefice pentru sănătatea mentală și fizică. „Fluxul” este experimentat atunci când ne angajăm în activități care sunt provocatoare, dar pentru care avem abilitățile necesare pentru a le face față (Csikszentmihalyi, 1990, p.2; Nakamura & Csikszentmihalyi, 2002, p.94).

Experiențele „Flow” înseamnă implicare completă și așa se întâmplă folosind limbajul poveștilor. Adulții în vârstă se înalță și își îmbunătățesc potențialul ca povestitori ai drepturilor; copiii sunt absorbiți de acel punct în care fantezia și experiențele din viața reală ale seniorilor converg.

2.3 Bogăția seniorilor. Reconstruirea relațiilor între generații.

Participarea persoanelor în vârstă la activitățile proiectului Rights le-a permis să-și îmbunătățească rolul de cetățeni activi în societate.

Cunoaștem stigmatul care îi înconjoară pe cei în vârstă ca fiind cei care nu mai sunt activi, unde bătrânețea este conceptualizată în termeni de deficit și involuție și de aceea stigmatul susține ideea că aceștia nu mai pot contribui la dezvoltarea societății. Cu toate acestea, dimpotrivă, persoanele în vârstă sunt încă pline de vitalitate, resurse și abilități. Toți participanții au fost fericiți să ia parte la acest proiect, simțindu- foarte valoroși pentru societate. Bătrânețea este încă o etapă a vieții și este la fel de bogată în oportunități ca și celelalte (Alonso González și alt. p.18).

Abordarea pe care am folosit-o de-a lungul proiectului Rights apără armonia între generații și a oferit securitate vârstnicilor. În acest sens, pe tot parcursul proiectului vârstnicii au putut să-și îmbunătățească cunoștințele practice și teoretice, să dobândească noi abilități și să desfășoare activități educaționale cu copiii.

Educarea tinerelor generații cu privire la lupta pentru drepturi a fost una dintre strategiile proiectului care a fost pusă în practică pentru a transforma lupta vârstnicilor într-o moștenire personală, motivând copiii să promoveze și să se apere drepturile celorlalți. .

Valorificarea persoanelor în vârstă și a rolului lor în societate a contribuit la creșterea stimei de sine a acestora. Programele intergeneraționale care implică artă și creativitate inspiră și unesc; persoanele în vârstă devin mai bune prin interacțiunile sociale, iar cei mai tineri ajung la o mai bună înțelegere a

îmbătrânirii și a valorii experienței de viață. Au fost multe povești spuse în toate țările. A fost important să aducem în sala de clasă amintirea evenimentelor trăite, narațiunea trecutului, văzute prin ochii seniorilor; seniorii au acționat ca mediatori ai unor valori care sunt prea des uitate.

Toți participanții au devenit mai conștienți asupra rolurilor pe care le pot juca în societate, devenind protagoniști ai unei schimbări culturale în școală. Seniorii participanți devin mediatori ai unei culturi a valorilor și drepturilor și purtători ai memoriei directe a evenimentelor din trecut. În acest rol, ei pot contribui la dezvoltarea unei schimbări culturale în școală, în care colaborarea dintre școală și Organizațiile Societății Civile este întărită atât pentru îmbunătățirea viitorului copiilor, cât și a societății în general.

Persoanele în vârstă au avut șansa de a se implica activ în activități artistice, de a participa la activități sociale, de a-și crește sentimentul de valoare de sine, de a-și îmbunătăți calitatea vieții și de a împărtăși lecțiile învățate din viața lor, lecții care sunt atât de importante și foarte des ignorate.

Participarea la acest proiect a deschis atât seniorilor, cât și copiilor un peisaj de emoții greu de exprimat în cuvinte.

Atenția, entuziasmul și surpriza micuților spectatori au fost raportate ca o experiență de viață minunată pentru vârstnici; iar copiii percep basmul ca eveniment cu personaje pe care le pot atinge cu mâinile. De asemenea, copiii au avut ocazia să vadă adulții din alt punct de vedere. Păpușile, care se mișcă și vorbesc „în direct” prin vocea unui senior, au interacționat cu copiii, creând o atmosferă în jurul evenimentului în care spectacolul și înțelepciunea împărtășită care a urmat au implicat pe toți: tineri și bătrâni.

În ceea ce privește punțile intergeneraționale, o punte intergenerațională poate fi înțeleasă ca un construct social care permite stabilirea unor canale de comunicare și înțelegere între grupuri de oameni care s-au născut în diferite momente.

Organizația Națiunilor Unite (ONU) a subliniat importanța dialogului intergenerațional ca modalitate de înțelegere reciprocă între culturi și de promovare a păcii mondiale. Punțile intergeneraționale sunt cruciale deoarece servesc ca un tip de arhitectură necesară restabilirii solidarității umane, esențială pentru lupta împotriva sărăciei, inegalității, foametei și corupției, precum și pentru „reconfigurarea” societății. Mai mult, adesea persoanele în vârstă nu petrec timp cu tinerii; acest proiect a contribuit la inversarea acestui tip de comportament.

3 DEZVOLTAREA PROIECTULUI

Un model de planificare, creare și interpretare a unor povești adevărate sprijină propunerea de cetățenie activă proiectului. Această inovație este legată de promovarea de către proiect a apărării

drepturilor și transmiterea intergenerațională a valorilor inalienabile, care stau la baza unui anumit modelul de a fi și de a trăi în societate.

Principala inovație a proiectului Rights constă în utilizarea basmelor ca metafore pentru a-i învăța pe copii mici despre istoria drepturilor. Este o modalitate practică de a capta imaginația elevilor și de a-i implica, deoarece aceștia intră în contact nu numai cu povești educaționale despre drepturi, ci și cu narațiuni și identități care le permit să recunoască și să înțeleagă drepturile și ceea ce reprezintă acestea.

Persoanele în vârstă au învățat cum să construiască un teatru de păpuși și au lucrat, de asemenea, la transformarea unor povești în scenarii care să fie interpretate.

Basmele sau pasajele din ele, selectate de fiecare țară, explorează 19 drepturi și libertăți, propunând, de asemenea, să implice copiii și adulții într-o discuție comună asupra subiectelor. Aceste piese de teatru de păpuși au fost jucate în primării, muzee, centre culturale și școli.

O poveste cu păpuși ne invită să privim lumea prin diferite lentile, să ne descoperim propriile zâmbete și, în același timp, să reflectăm asupra drepturilor care odată erau atât de frecvent încălcate în viața de zi cu zi.

Adulții au fost interesați de mesajul piesei de teatru, iar copiii au fost surprinși de resursele păpușilor. Prin dialogul intergenerațional, mesajul a ajuns la toată lumea.

Teatrul, folosit ca instrument, a contribuit la ceva minunat: posibilitatea întâlnirii, a privirii reciproce, a ascultării reciproce... În ceea ce privește dezbaterea, aceasta a oferit momentul de reflecție împreună cu copiii asupra a ceea ce înseamnă posibilitatea de a avea o viață mai bună dacă pot contribui la asta și vârstnicii. Folosind teatrul de păpuși ca instrument, s-a putut arunca o privire diferită asupra realității cotidiene în care se regăsește fiecare dintre noi.

3.1 Obiective

Acest proiect a avut mai multe obiective:

- Să creeze o punte între generații pe tema centrală a drepturilor fundamentale.
- Să stimuleze persoanele în vârstă să își asume un rol activ în societate ca promotori și apărători ai drepturilor fundamentale.
- Să formeze persoanele în vârstă în domeniile apărării drepturilor omului, meșteșugurilor și educației.
- Crească conștientizării noilor generații asupra importanței apărării propriilor drepturi și a celor ale întregii societăți.

- Promoveze valoarea cetățeniei active prin acțiuni concrete.
- Să-i instruiască pe seniori să realizeze și valize adevărate cu basme pentru a fi oferite elevilor.

3.2 Parteneri

Parteneriatul este format dintr-o mare varietate de organizații reprezentând instituții de învățământ și culturale, precum și asociații, toate cu un interes comun în domeniul educației:

Istituto Comprensivo di Bosco Chiesanuova – Polo Europeo della Conoscenza (Italia), este un organism public, o rețea non-profit de instituții de învățământ printre acestea: școli de orice ordin și grad la nivel național, universități, organizații de educație a adulților, administrații regionale, școli VET, ONG-uri, cooperative; un total de peste 4000 de instituții. Europole lucrează pentru integrarea socială și educațională europeană și coordonează „activități umbrelă” implicând de fiecare dată cel mai mare număr posibil de instituții ale consorțiului. Rețeaua Europole funcționează în toate domeniile educației, de la ITC la cursuri de formare continuă pentru profesori, de la sectoarele grădinițe până la educația adulților în închisoare și în zonele rurale. Unul dintre principalele domenii de activitate ale rețelei în ultimii ani este axat pe valorile prosoziale și drepturile omului.

Consejería de Educación. Junta de Castilla y León (Spania). Prin Direcția Generală a Școlilor Profesionale, Regim Special și Echitate Educațională, care este o unitate principală a Departamentului de Educație al Guvernului Autonom din Castilla y León. Printre sarcinile, atribuțiile și competențele Direcției Generale se numără planificarea organizării academice, programa de proiectare și pregătirea ghidurilor pedagogice. De asemenea, printre competențele sale se numără și pregătirea materialelor curriculare pentru desfășurarea funcției didactice, organizarea nevoilor unităților școlare și a posturilor de pregătire în centre finanțate din fonduri publice.

Centrul de educație districtual Panevezys (Lituania) este o organizație publică și non-profit înființată de Consiliul Municipiului Raional Panevezys în anul 1995. Scopurile Centrului sunt de a dezvolta competența profesională a membrilor comunităților școlare și de a promova diseminarea inovațiilor pedagogice de perspectivă. Centrul oferă formare continuă pentru 22 de comunități educaționale situate în principal în districtul Panevezys. Centrul se străduiește să dezvolte competența profesională a diferitelor grupuri comunitare (tineri, membri ai comunităților școlare, seniori) și să promoveze diseminarea inovațiilor în educație. Activitățile Centrului răspund priorităților educației naționale, nevoilor școlare și ale cursanților individuali și viziunii unei societăți de învățare pe tot parcursul vieții.

Faceți-l mai bine (Portugalia) este o organizație recentă (ONG privat, non-profit) stabilită într-una dintre cele mai deprimare regiuni din Europa (Alentejo de Sud). Organizația valorifică experiența promotorilor și a echipei sale de peste 18 ani de muncă comună și cooperare cu organizații publice și private din Portugalia, Europa și, de asemenea, în alte câteva părți ale lumii (America de Sud, Africa și Asia). În acțiunea sa, miB intenționează: să creeze, să dezvolte, să adapteze și să aplice modele și instrumente de

lucru durabile și responsabile, cooperând și sprijinind grupurile cele mai dezavantajate. Misiunea sa este dezvoltarea societății umane, în toate dimensiunile ei, și anume, economică, socială, de mediu și culturală, legate de îndatoririle morale de solidaritate și justiție și de toate celelalte valori înscrise în cartea sa de principii.

ARID- Asociația pentru Dezvoltarea Inițiativelor Regionale (Polonia) este o organizație privată neguvernamentală orientată spre promovarea și dezvoltarea ideii de învățare pe tot parcursul vieții. Asociația este specializată în formare profesională (VET) dar și, în concordanță cu ideea de învățare pe tot parcursul vieții, desfășoară formare pentru adulți. Asociația cooperează cu numeroși profesioniști (de ex. apicultori, profesori, fermieri, consilieri agricoli, asistenți sociali, angajați ai penitenciarului, tutori ai persoanelor cu dizabilități etc.) precum și instituții publice și private din diverse ramuri (ex. universități, institute de cercetare, inspectoratul penitenciar), centre de consiliere agricolă, școli pentru copii cu dizabilități etc.).

Asociația SINAPTICA (România) a fost înființată în 2015, la inițiativa unui grup de experți din educație, cultură, formare profesională, dezvoltare și implementare de proiecte și management organizațional. SINAPTICA își propune să sprijine organizațiile și indivizii pentru dezvoltarea și atingerea potențialului lor maxim, prin elaborarea, organizarea, implementarea și promovarea activităților în următoarele domenii: educație și formare profesională pentru copii, adolescenți, adulți și seniori, arte și cultură, mediu, turism și dezvoltare rurală, cercetare fundamentală și aplicativă. Asociația Sinaptica are o experiență foarte semnificativă în activități în domeniile dezvoltării organizaționale, patrimoniului cultural, sprijinirea persoanelor cu dizabilități, artele spectacolului, economie socială, arhitectură, activități muzeale și formare profesională.

3.3 Metodologie

Abordarea metodologică a acestui manual este în concordanță cu scopurile proiectului. Vârșnicii își asumă un rol proactiv, orientat spre promovarea și apărarea drepturilor fundamentale în rândul generațiilor tinere.

În acest sens, se propune dezvoltarea unor tehnici pedagogice active și participative, centrate pe grup și formată din componentele motivaționale, sporind totodată rolul principal pe care fiecare senior îl va avea în activitățile desfășurate cu copiii cu vârste cuprinse între 8 și 12 ani.

Din această perspectivă, abordarea metodologică a sugerat utilizarea unei varietăți de resurse pentru a îmbunătăți cele trei dimensiuni ale învățării:

- Dimensiunea cognitivă: metodologia este bidirecțională și dialogică.
- Dimensiunea emoțională: seniorii au fost încurajați să-și construiască propriile puncte de vedere și să-și introducă experiențele în raport cu drepturile în fiecare segment al poveștilor.

- Dimensiunea comportamentală: se urmărește coresponsabilitatea în pregătirea și implementarea propunerilor de îndreptare către o societate mai echitabilă, susținătoare și incluzivă.

Activitățile pentru acest proiect au fost dezvoltate folosind abordări de învățare incluzive, democratice, participative care încurajează gândirea critică și libertatea de exprimare. Aceste abordări participative încurajează, implică și îi fac pe elevi să folosească capacitatea de a acționa ca agenți de schimbare atât în acțiuni individuale, cât și colective.

Apoi... atmosfera creată la confluența înțelepciunii bătrânilor (cu amintiri care au rădăcini în copilărie și tinerețe și sunt aduse în prezent deja metabolizate de-a lungul anilor) cu înțelepciunea copiilor care ascultă, a depășit cu mult atracția teatrului de păpuși. Această atmosferă a depășit orice fel de așteptare cu privire la dezvoltarea proiectului între generații.

3.3.1 Activități de educație non-formală în clasă

Cetățenii în vârstă pot fi implicați activ în procesele educaționale prin educație non-formală. Educația non-formală este mai flexibilă, ea vizează satisfacerea așteptărilor lor de viață, deoarece experiențele personale și abilitățile sau abilitățile pe care le posedă le facilitează învățarea, motivându-i prin acțiune și dorința de a împărtăși idei noi care să ofere copiilor noi abordări în apărarea și menținerea drepturilor.

Procesul de dezvoltare personală este facilitat de educația non-formală. De asemenea, îmbunătățește stima de sine, abilitățile de interacțiune interpersonală și socială, plăcerea timpului liber și dezvoltarea unor abilități precum creativitatea, exprimarea și solidaritatea.

Potrivit tratatelor internaționale, scopurile educației includ dezvoltarea deplină a personalității umane și a simțului demnității sale și a permite tuturor oamenilor să participe efectiv la o societate liberă. Educația seniorilor contribuie la facilitarea cetățeniei lor active

Un alt beneficiu al educației non-formale este că, fiind mai puțin rigidă, favorizează toleranța, munca în echipă și cooperarea.

Atuurile persoanelor în vârstă includ o gamă largă de experiențe de viață, capacitatea de a discerne ceea ce este semnificativ și de durată, mai puține bariere, echilibru de temperament și mai mult timp de dedicat angajamentului civic (Boyer, 2007, p.4). Procesul non-formal legat de artă la adulții în vârstă contribuie la construirea unui sentiment de identitate, păstrând (sau restaurându-le) istoria și moștenirea și consolidarea rețelelor sociale în comunitățile locale.

Învățarea adulților este o componentă a educației non-formale. Întrucât adulții sunt autonomi și auto-direcționați, rolul educatorilor este mai ales de facilitator pentru seniori, permițându-i să-și asume activități care le reprezintă sau reflectă interesele. Adulții în vârstă descoperă că au oportunități de

leadership fie în procesul de învățare, unde pot găsi un motiv orientat spre relevanță pentru a se implica în provocarea pe care am propus-o prin proiectul Rights.

3.3.2 Tehnici de participare activă a seniorilor în clasă

Proiectul Rights sugerează în rezultatul său 3, „Cum să gestionăm activitățile educaționale non-formale în clasă”, trei strategii cheie pentru sprijinirea seniorilor în implicarea copiilor în procesul educațional: copiii sunt obișnuiți să asculte povești, am folosit un teatru cu păpuși care ar putea fi percepută ca o experiență plăcută și în cele din urmă și conținutul este susținut de experiențele personale ale seniorilor.

Atunci când evenimentele sunt planificate în școli, pot fi implicați profesori sau experți din alte profesii (când activitățile sunt organizate în alte locuri culturale).

Acești participanți ar putea servi într-o capacitate de sprijin prin facilitarea contactului între persoanele în vârstă și tineri.

Tehnicile propuse mai jos și aplicarea lor la activități sunt exemple ale modului în care seniorii pot încuraja empatia și imaginația elevilor, le pot contesta ideile preconcepute și pot încorpora concepte precum demnitatea umană și egalitatea în relațiile lor cu ceilalți. Aceste tehnici s-au dovedit a fi eficiente și potrivite pentru lucrul cu copiii cu privire la drepturile, deoarece încurajează gândirea critică, învățarea emoțională și cognitivă, respectul pentru experiențele și opiniile diverse ale altora și participarea activă a tuturor:

- **Discuție liberă a ideilor:** această tehnică poate fi folosită pentru analiza situației, deoarece încurajează implicarea și participarea activă și încurajează copiii să găsească maximum de idei creative.
- **Expresia creativă:** povestirea, poezia, expresia grafică și teatrul pot fi folosite pentru a concretiza concepte și a schimba mentalitățile, permițând exprimarea aspectelor emoționale și intelectuale ale vieții.
- **Dezbateri:** seniorii pot folosi strategii precum roata întrebărilor și răspunsurilor pentru a implica întreaga clasă într-un subiect de discuție. În această metodă, fiecare elev răspunde la o întrebare generică precum: „Ce înseamnă demnitatea pentru tine?”. O tehnică pe care copiii o iubesc și care reprezintă o dezbateri grafic este „complotul dialogului”, toată lumea sta în cerc (dacă este posibil) și vorbește pe rând, când vine rândul cuiva, dă un ghem de lână care se desfășoară pe măsură ce trece de la unul. unei alte persoane. După un timp, grupul este interconectat printr-o rețea de comunicare și dialog.
- **Istoriile orale ale cetățenilor în vârstă:** istoriile orale pot fi folosite pentru a documenta și înțelege drepturile omului în propria comunitate

3.3.3 Valiza ca instrument pedagogic și ca metaforă

O valiză este un obiect, un mijloc care poate conține ceva prețios care ne aparține și care poate rămâne în timp, pentru a marca o poveste, sau pentru a fi un lizibil, sau un simplu mesaj, conectându-se la un ritual din ce în ce mai greu de realizat. găsiți în lumea de astăzi: localizați pe care am dori să-l păstrăm ca parte a identității comunității.

Parafrazând cuvintele lui Marco Scacchetti (Favolavà, 2019), valiza oferă posibilitatea de a exprima și îngheța valorile în timp. Este martor la o prezență, activează canale de comunicare cu ceilalți, pune în valoare toate instrumentele libertății expresive care ne vin din artă, teatru; de la tradiție la avangardă și surprinde și creează personaje proprii: memoria istorică, prezența în contextul social și cultural al cuiva, relația față în față și vocea umană.

De asemenea, este nevoie să vorbim despre copilărie, oferind educatorilor, părinților și profesorilor resurse pentru a sprijini o abordare a lumii copiilor, astfel încât totul să nu fie lăsat întotdeauna la latitudinea unei piețe mereu sufocante, îmbunătățirea mesajelor copiilor și sprijinirea acestora. în circumstanțe provocatoare.

Este o modalitate de a-și crea propria lume interioară, astfel încât să nu fie forțat să privească neputincios în timp ce o forță de manipulare puternică îi obligă pe toți să adopte același model, limbaj și mod de gândire.

Valizele vor stoca ceva valoros care a fost autentic datorită sedimentării sale (dar, spre deosebire de „muzeu”, aceste valize pot „zbura” pentru a servi drept vehicule pentru cunoaștere, dialog, conversație, adunare și documentare a evenimentelor, împărtășind și experiențe didactice).

Valiza este, prin urmare, un element real, tangibil, care contrastează puternic cu virtualitatea învățării digitale, reintroducând copiii în bucuria de a construi joc și de a contacta lucrurile și oamenii.

Este, de asemenea, o metaforă a călătoriei și a memoriei, un simbol, o atitudine, un nou loc de plecare, o destinație; un bagaj plin de amintiri, sentimente și emoții, un obiect care reprezintă deșeurile și exilul, bagajul care este luat în călătoria către un cuvânt mai bun.

O valiză este un articol care permite deplasarea într-o lume fără granițe și formată din drepturi.

3.3.4 Cum să construiești „poveștile în valiză”

Explorarea, creativitatea și încântarea sunt semnele distinctive; toți „actorii” sunt participanți la o aventură de învățare. Seniorul a jucat roluri cheie în procesul de descoperire a drepturilor, au fost

motivatori, interpreți și copiii beneficiază de experiența lor de viață pentru a înțelege nu numai ce sunt drepturile, ci și cât de crucial este protejarea lor.

Esența proiectului Rights este învățarea copiilor despre evoluția drepturilor prin utilizarea basmelor ca metafore.

În spatele teatrului de păpuși se află o unitate didactică care facilitează angrenajul dintre educație, drepturi și seniori.

Profesorii, bibliotecarii, educatorii și profesioniștii organizațiilor culturale... sprijină seniorii să identifice pașii principali pentru implementarea practică.

Acești pași au fost:

- Cunoașterea și înțelegerea temeinică a poveștii
- Identificați părțile sau pasajele care ar putea fi conectate cu unul sau mai multe drepturi
- Selectează personajele poveștii și a făcut scenariul pentru a transforma povestea într-o dramaturgie de teatru de păpuși.
- Luați în considerare vârstele grupurilor țintă (care afectează durata poveștii, numărul de scene, durata spectacolului și ulterior modul de stabilire a dialogului cu copiii)

4 ALTE PROPUNERI CONSTRUIE PE BAZA PROIECTULUI

Reprezentarea pieselor de teatru de păpuși în săli de clasă, biblioteci și muzee a inspirat frecvent dezvoltarea altor inițiative intergeneraționale, cu același scop de promovare și apărare a drepturilor omului și fundamentale.

Câteva exemple se referă la cooperarea cu un editor local care a ajutat copiii să dezvolte noi personaje și un nou complot, astfel încât copiii să-și creeze propria poveste sau povestea drepturilor. Aceste ateliere au dus la crearea unei cărți reale care urmează să fie publicată.

În alte cazuri, spectacolul care a fost jucat inițial pentru copii a fost adaptat pentru a fi jucat în instituțiile penitenciare. Când a fost jucat în închisori, povestea și istoria drepturilor au mers mai adânc. Dialogul intergenerațional a amestecat respectul și promovarea drepturilor și a istoriei personale ale deținuților, ceea ce reflecta adesea o situație de disperare. Dialogul intergenerațional din închisori a fost ca un strigăt de speranță și compromis pentru un viitor mai bun.

Seniorii și profesorii au oferit ateliere despre cum să facă păpuși și au invitat familiile să se implice cu ele. Aceste ateliere au fost deschise tuturor: copii, părinți, bunici... așa că au lucrat împreună la crearea de păpuși. Acel timp de lucru era în sine o activitate intergenerațională despre care copiii au învățat de

la adulți și seniori și toți și-au împărtășit creativitatea, abilitățile... Școlile au raportat că aceste ateliere au contribuit la întărirea legăturilor familiare și intergeneraționale.

Bibliotecarii au pregătit extramateriale destinate copiilor de la 6 la 8 ani și altele pentru copiii de la 11-14 ani pe tema drepturilor. Materialul transmis celor mai mici copii a fost difuzat fără participarea profesorilor, dar cu participarea copiilor și a seniorilor. Materialul pentru copiii mai mari a fost împărtășit școlilor, astfel încât profesorii să poată lucra pe tema drepturilor înainte de spectacol, astfel încât copiii să fi făcut o reflecție mai profundă.

A existat și implicarea școlilor profesionale în construirea păpușilor, în timp ce acest lucru practic împreună cu instructorii lor a permis elevilor să devină mai conștienți de importanța drepturilor. Aceiași mai tineri au pregătit dramatizarea și s-au ocupat de a o reprezenta copiilor.

Au fost implicate și centrele de formare profesională. În urma pieselor de păpuși, un grup de studenți de la filiala de turism, împreună cu centre de seniori, au făcut un tur de oraș îmbinând drepturi, artă și cultură. Ghizii turistici au fost persoane în vârstă susținute de păpuși astfel încât activitatea să ajungă la întreaga populație și toate vârstele. Inițiativa a primit sprijinul primăriei și face deja parte din activitățile din localitate, așa că garantează acest spirit de proiect asupra rolului seniorilor ca cetățeni activi care va rămâne în permanență după încheierea proiectului.

Dincolo de drepturile lucrate în mod deschis la fiecare spectacol, de cele mai multe ori seniorii au fost mult dincolo și și-au împărtășit amintirile în perioade grele (comunism în România, război civil în Spania, fascism în Italia...) din istoria recentă în care mai multe drepturi nu au fost acordate.

5 BIBLIOGRAFIE

Alonso González, David; Lirio Castro, Juan & Mairal Medina, Pilar (2007). *Mayores activos. Teorías, experiencias y reflexiones en torno a la participación social de las personas mayores*. Arje:Madrid.

Barbosa, I., & Carvalho, A. (2018). *Ilusionistas y titiriteros: perfiles de adopción de nuevos modelos de gestión*. *Organizational Dynamics*. Recovered from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0090261618301621>

Boyer, Johanna Misy (2007). *Creativity matters. The arts and aging toolkit*. National Guild of Community Schools of the Arts: New York

Cortellesi, G., & Kernan, M. (2016). Together old and young: How informal contact between young children and older people can lead to intergenerational solidarity. *Studia Paedagogica*, 21(2), 101–116. <http://www.toyproject.net/wp-content/uploads/2016/08/1379-4073-1-PB1.pdf>

Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. Harper Perential: New York

Favolavà (2019) *Perchè le valigie Teatrino: l'Arte come Veicolo*. <http://www.favolava.it/newsint.asp?id=72>

Fernández-López, J. A., Fernández-Fidalgo, M., & Cieza, A. (2010). Quality of life, health and well-being conceptualizations from the perspective of the International Classification of Functioning, disability and health (ICF)]. *Revista Española de Salud Pública*, 84(2), 169-184.

Gordon, L. M. (2019). Howard Gardner. Theory & Biography <https://www.britannica.com/biography/Howard-Gardner>

Gussak, David (2009) The effects of art therapy on male and female inmates: Advancing the research base. *The Arts in Psychotherapy*, Volume 36, Issue 1, pages 5-12.

Hagestad, G. O., & Uhlenberg, P. (2005). The social separation of old and young: A root of ageism. *Journal of Social Issues*, 61, 343–360. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00409.x>

Jalongo, M.R. (2021). Introduction. In: Renck Jalongo, M., Crawford, P.A. (eds) *Intergenerational Bonds. Educating the Young Child*, vol 18. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-81965-1_1

Jalongo, Mary Renck; Boyer, Wanda & Hodapp, Albert F.(2022) *Promoting Prosocial Behavior in Young Children: Older Adults as Role Models*. *Educating the young child book series* , volume 18

Matarasso, F. 1997 *Use or Ornament? the social impact of participation in the arts*. Comedia Conference

Mejía, M. (2010). Los personajes de los cuentos de hadas como elementos proyectivos de la psicodinámica del niño en la clínica psicoanalítica. *Facultad de Psicología*. México.

Naciones Unidas (2004). *La enseñanza de los Derechos Humanos*. Actividades prácticas para escuelas primarias y secundarias. Nueva York & Ginebra.

Nakamura, J., & Csikszentmihalyi, M. (2002). The concept of flow. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 89–105). Oxford University Press. <https://nuovoeutile.it/wp-content/uploads/2015/12/2002-Flow.pdf>

National Institute on Aging. (2019). *Expand your circles: Prevent isolation and loneliness as you age*. <https://eldercare.acl.gov/Public/Resources/Brochures/docs/Expanding-Circles.pdf>

Oñate, R., Ferrer, N. (2008). La mentira como cuento infantil. Una visión de la constelación familiar. *Revista Aletheia, Psicología y Psicoanálisis* 27, pp 25-33.

Park, A.-L. (2015). The effects of intergenerational programmes on children and young people. *International Journal of School and Cognitive Psychology*, 2(1), 1–5. <http://eprints.lse.ac.uk/62083/1/the-effects-of-intergenerational-programmes-on-children-and-young-people.pdf>

Raihan Wan Ramli, W. N., & Lugiman, F. A. (2012). La contribución de Shadow Puppet's Show a través de la participación de la comunicación social en la sociedad moderna. *Social and Behavioral Sciences*, 35, 353-360. <https://cyberleninka.org/article/n/548502>

Reid-Searl, K., O'Neill, B., Dwyer, T., & Crowley, K. (2017). Using a Procedural Puppet to Teach Pediatric Nursing Procedures. *Clinical Simulation in Nursing*, 13(1), 15-23. [https://www.nursingsimulation.org/article/S1876-1399\(16\)30145-1/abstract](https://www.nursingsimulation.org/article/S1876-1399(16)30145-1/abstract)

Rodino, Ana (2015): La educación con enfoque de derechos humanos como práctica constructora de inclusión social. *Revista IIDH*, Vol 61 . pp 201-223.

Rossvelt, Eleanor (1958): *Where Do Human Rights Begin?* Speech of the Chair of the Commission of the United Nations. "Remarks at the United Nations, Tenth anniversary of the UDHR; March the 27th

Rousseau, R. (1994). La otra cara de los cuentos: valor iniciático y contenido secreto en los cuentos de hadas. Gerona: Ed. Tikal.

Sandel, Susan L. (1984) *Bridges for Intergenerational Communication: Creating and Playing*. Design for arts in Education vol 10.

Strimling, Arthur (2004) *Roots and branches: creating intergenerational Theatre*.

UN General Assembly, *Transforming our world : the 2030 Agenda for Sustainable Development*, 21 October 2015, A/RES/70/1, available at: <https://www.refworld.org/docid/57b6e3e44.html>

Waller, Diane (2007). Demencia, estigma y arteterapia. *Papeles de arteterapia y educación artística para la inclusión social*. Vol.2 pp. 63-70.